

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie

LKR.410.002.04.2016

P/16/086

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/086 – Wykonywanie przez gminy obowiązku dowożenia dzieci i uczniów do przedszkoli i szkół ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	Andrzej Lis, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98727 z 1 marca 2016 r. Krzysztof Kempa, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98726 z 1 marca 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Jodłowniku, Jodłownik 198, 34-620 Jodłownik (<i>Urząd lub Gmina</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Stawarz – Wójt Gminy Jodłownik (<i>Wójt</i>) (dowód: akta kontroli str. 5-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna²

Wójt Gminy Jodłownik, działający jako jej organ wykonawczy, zapewnił dzieciom i młodzieży bezpłatny transport i opiekę w czasie ich przewozu do i ze szkół na terenie Gminy. Przewozami objęto wszystkie dzieci uprawnione do tego na podstawie art. 14a ust. 3 i art. 17 ust. 3 pkt 1 i ust. 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³, jak też dzieci, wobec których ustawa ta takiego obowiązku na Gminę nie nakładała (ich droga z domu do szkoły nie przekraczała odległości określonych w tych przepisach). Przewozy uczniów do szkół prowadzonych przez Gminę zorganizowano w sposób minimalizujący czasy przejazdu oraz oczekiwanie na dowóz po zajęciach. Uczniom oczekującym w szkole zapewniono opiekę świetlicową.

Przewóz uczniów realizowano autobusem szkolnym należącym do Gminy i dwoma autobusami przewoźnika prywatnego, który świadczył usługę przewozów pasażerskich. Wyłoniono go w trybie przepisów ustawy z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁴. Pojazdy wykorzystywane do przewozu uczniów były sprawne technicznie, odpowiednio wyposażone i oznakowane, co potwierdziły wyniki kontroli przeprowadzonej przez funkcjonariuszy Wojewódzkiej Inspekcji Transportu Drogowego w Krakowie (*WITD*).

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły nieustalenia sieci publicznych szkół podstawowych i gimnazjów oraz niewłaściwej organizacji ruchu na drogach z powodu nieoznakowania przystanków oraz miejsc wsiadania i wysiadania uczniów.

¹ Okres objęty kontrolą: od 1 września 2014 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

³ Dz.U. z 2015 r., poz. 2156, dalej: *ustawa o systemie oświaty*.

⁴ Dz.U. z 2015 r., poz.2164, dalej: *PZP*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja dowozu dzieci i uczniów do placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę

Opis stanu
faktycznego

1.1. Wyznaczenie sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych oraz szkół podstawowych i gimnazjów

Według statutu Gminy Jodłownik⁵ utworzono m.in. Zespoły Szkół Publicznych w Jodłowniku, w Sadku-Kostrzy, w Wilkowisku i w Szczyrzycu oraz Szkoły Podstawowe w Krasnem-Lasocicach i w Szyku.

(dowód: akta kontroli str. 7-10)

Zgodnie z art. 14a ust.1 ustawy o systemie oświaty, Rada Gminy ustaliła sieć publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych⁶, oraz ustaliła – zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy obwody publicznych szkół podstawowych i gimnazjów⁷. Do czasu prowadzenia kontroli NIK (tj. do 4 kwietnia 2016 r.). Rada Gminy nie ustaliła natomiast sieci publicznych szkół podstawowych i gimnazjów.

(dowód: akta kontroli str. 19-35)

W kontrolowanym okresie Gmina prowadziła przedszkola samorządowe w Jodłowniku oraz w Szczyrzycu (w każdym po 2 oddziały), 6 szkół podstawowych, w których były m.in. oddziały przedszkolne (po 2 oddziały w szkołach w Szczyrzycu i Wilkowisku, a po jednym w szkołach w Jodłowniku, w Sadku-Kostrzy, w Krasnem-Lasocicach i w Szyku) oraz cztery gimnazja w Jodłowniku, Szczyrzycu, Sadku-Kostrzy i w Wilkowisku. Gimnazja i szkoły podstawowe w tych samych miejscowościach wraz z przedszkolami w Jodłowniku i w Szczyrzycu działały w ramach czterech Zespołów Szkół Publicznych (ZSP).

(dowód: akta kontroli str. 152-153)

Obwody szkolne obejmowały m.in. miejscowości, z których droga z domu do szkoły przekraczała 3 km w przypadku uczniów klas I-IV szkół podstawowych (w latach szkolnych 2014/15 i 2015/16 – odpowiednio: 48 i 54 uczniów) oraz 4 km w odniesieniu do uczniów klas V i VI szkół podstawowych i uczniów gimnazjów (odpowiednio: 129 i 77 uczniów, w tym 109 i 60 gimnazjalistów). Dla wszystkich dzieci i uczniów Gmina zorganizowała bezpłatny dowóz (i opiekę) autobusem szkolnym i autobusami przewoźnika prywatnego oraz zrefundowała rodzicom koszty dowozu, odpowiednio: czterech i pięciu uczniów ZSP w Szczyrzycu.

(dowód: akta kontroli str. 157-171)

W latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016, autobusem szkolnym dowożono uczniów ZSP w Jodłowniku i w Sadku-Kostrzy oraz uczniów Szkoły Podstawowej w Krasnem-Lasocicach. Dowozy autobusem prywatnego przewoźnika objęły uczniów ZSP w Szczyrzycu i w Wilkowisku oraz uczniów Szkoły Podstawowej w Szyku. Ponadto, w roku szkolnym 2014/15 dowozy objęły 5 uczniów Szkoły Podstawowej w Mstowie (klasy I-III) prowadzonej od 2001 r. przez Stowarzyszenie Pomocy Szkole w Mstowie.

Dowozem w ww. latach szkolnych objęto, odpowiednio: 13 i 6 dzieci z oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Krasnem-Lasocicach. Z dowozu (decyzja rodziców) nie korzystało, odpowiednio 7 i 6 uprawnionych dzieci z oddziału przedszkolnego w ZSP w Wilkowisku oraz 6 dzieci pięcioletnich z oddziału przedszkolnego w ZSP w Jodłowniku.

(dowód: akta kontroli str. 17-18, 154-171, 331-333)

Według danych na 30 września 2014 r. i 30 września 2015 r., do przedszkoli w Jodłowniku i w Szczyrzycu uczęszczało odpowiednio 91 i 92 dzieci, w tym 3 i 2 dzieci pięcioletnich oraz 88 i 90 dzieci w wieku poniżej pięciu lat. W oddziałach przedszkolnych w 6 szkołach podstawowych było, odpowiednio: 181 i 173 dzieci, w tym: 49 i 31 dzieci sześcioletnich,

⁵ Uchwała Nr VIII/67/07 Rady Gminy w Jodłowniku z 28 czerwca 2007 r. w sprawie Statutu Gminy w Jodłowniku oraz uchwał Rady Gminy Nr XXXVII/212/2013 z 13 listopada 2013 r. i Nr XLI/238/2014 z 17 lutego 2014 r. w sprawie zmian statutu Gminy.

⁶ Uchwała Rady Gminy Jodłownik z 14 czerwca 2005 r. dot. ustalenia sieci oddziałów wychowania przedszkolnego i uchwała z 25 kwietnia 2013 r. dot. ustalenia sieci przedszkoli samorządowych.

⁷ Uchwały Rady Gminy Jodłownik z 23 lutego 1999 r. dotyczące określenia obwodów szkół podstawowych i gimnazjów oraz uchwała z 28 kwietnia 2005 r. dot. określenia granic obwodów Zespołów Szkół Publicznych w Jodłowniku i w Sadku-Kostrzy.

96 i 110 pięcioletnich oraz 36 i 30 dzieci w młodszym wieku. Spośród wszystkich dzieci w oddziałach przedszkolnych, obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego dotyczył, odpowiednio: 165 i 142 dzieci. Obowiązkiem szkolnym w ww. okresie objętych było 691 i 636 uczniów szkół podstawowych oraz 306 i 301 uczniów gimnazjów, którzy zamieszkiwali w obwodach tych szkół na terenie Gminy. Do szkół podstawowych w Gminie uczęszczało, odpowiednio: 22 i 35 uczniów z terenu innych gmin, a do gimnazjów: 6 i 7 takich uczniów. Poza Gminą, na terenie sąsiednich gmin obowiązek szkolny spełniało, odpowiednio: 37 i 77 uczniów szkół podstawowych oraz 11 i 5 uczniów gimnazjów.

(dowód: akta kontroli str. 154-156)

1.2. Uprawnienia do korzystania z bezpłatnych dowozów do przedszkoli i szkół oraz opieki w czasie dowozów

Zgodnie z art. 14a ust. 3 i 4, art. 17 ust. 3 pkt 1 oraz ust. 3a ustawy o systemie oświaty, w roku szkolnym 2014/2015, uprawnionych do korzystania z bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez gminę było 192 z 1 212 dzieci i uczniów uczęszczających do tych placówek (15,8%). W roku szkolnym 2015/2016 uprawnionych do korzystania z bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu było 147 z 1 235 dzieci i uczniów uczęszczających do tych placówek (11,9%).

W latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016, w Gminie Jodłownik⁸:

- do przedszkoli uczęszczało, odpowiednio: 91 i 92 dzieci. Do oddziałów przedszkolnych uczęszczało 181 i 173 uczniów. Z bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu, korzystało 13 i 6 uczniów, tj. 7,2% i 3,5% spośród wszystkich dzieci i uczniów;
- do szkół podstawowych uczęszczało ogółem, odpowiednio: 629 i 646 uczniów, a z bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu, korzystało 143 i 160 uczniów (22,7% i 24,8%);
- do gimnazjów uczęszczało, odpowiednio: 305 i 321 uczniów, a z bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu korzystało 162 i 160 uczniów (53,1% i 49,8%),
- Gmina refundowała koszty przejazdu do placówek oświatowych, odpowiednio: 4 (do szkoły podstawowej) i 5 uczniom (do przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum) oraz zapewniła bezpłatny transport i opiekę jednemu i dwojgu uczniów niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 154-171)

1.3. Organizacja bezpłatnego transportu dzieciom i uczniom oraz opieki w czasie przewozu, w przypadkach, w których Gmina nie miała takiego obowiązku

W latach szkolnych 2014/15 i 2015/16 bezpłatnym transportem objęto, odpowiednio: 75 i 89 uczniów szkoły podstawowej (51 i 55 uczniów klas I-IV oraz 24 i 34 uczniów klas V-VI), a także 53 i 100 uczniów gimnazjów, których droga z domu do szkoły, w której obwodzie zamieszkiwali, nie przekraczała odległości wymienionych w art. 17 ust. 2 ustawy o systemie oświaty. Ponadto, odpowiednio: 4 i 3 uczniom szkoły podstawowej zrefundowano koszty dowozu, a w gimnazjum refundacja dotyczyła jednego ucznia w roku szkolnym 2015/16, a w obu latach: jednego i dwóch uczniów niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 158-171)

Rada Gminy podjęła uchwałę, w której zapewniono bezpłatny transport uczniom, w przypadkach, w których droga do najbliższej szkoły, w której obwodzie uczeń mieszkał nie przekraczała odległości uprawniającego go do korzystania z bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu⁹.

(dowód: akta kontroli str. 36-39)

Bezpłatnym transportem i opieką objęto również 5 uczniów spoza terenu Gminy, w tym dowożonych autobusem przewoźnika prywatnego 4 uczniów w ZSP w Szczyrzycu oraz dowożonego autobusem szkolnym jednego ucznia gimnazjum w ZSP w Sadku-Kostrze. Z gminami, w których zamieszkiwali ci uczniowie nie zawarto porozumień międzygminnych w sprawie refundacji dowożenia i opieki nad nimi.

⁸ Dane wg Systemu Informacji Oświatowej.

⁹ Uchwała Rady Gminy Jodłownik z 26 marca 2009 r. ze zmianą wg uchwały z 12 września 2009 r.

(dowód: akta kontroli str. 251-256, 271-273, 333)

Brak porozumień międzygminnych na dowóz ww. uczniów Wójt uzasadnił tym, że z racji zamieszkania uczniów przy granicy z Gminą Jodłownik, mieli krótszą drogę do szkół w Szczyrzycu, niż do szkół w Gminie Raciechowice, a ponieważ mieszkali kilkaset metrów od przystanku w Pogorzanach, jechali tym samym autobusem co mieszkający w tej wsi inni uczniowie ZSP w Szczyrzycu. W tej sytuacji trudno było wyodrębnić koszty ich dowozu.

(dowód: akta kontroli str. 329-338)

W 2014 r. wydatki Gminy na zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozów dzieci i uczniów, w tym niepełnosprawnych, do szkół i ośrodków umożliwiających realizację obowiązku szkolnego wyniosły ogółem 210,3 tys. zł (w tym od 1 stycznia do 30 czerwca - 107,5 tys. zł), a w 2015 r. wydatki te wyniosły 219,3 tys. zł (w tym 116,7 tys. zł od 1 stycznia do 30 czerwca).

(dowód: akta kontroli str. 158-159)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Wójt nie przedłożył Radzie Gminy projektów uchwał w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez Gminę, wskutek czego Rada Gminy nie podjęła uchwały poświadczającej spełnienie obowiązku określonego w art. 17 ust. 4 ustawy o systemie oświaty. Przepis ten zobowiązuje Radę Gminy do ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez gminę.

Wójt wyjaśnił to niedopatrzeniem, ponieważ kierownik działającego do końca lutego 2013 r. Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Obsługi Placówek Oświatowych w Jodłowniku¹⁰ nie zgłosił mu konieczności podjęcia uchwały odnośnie sieci publicznych szkół podstawowych i gimnazjów. Wójt działał w przekonaniu, iż wystarczające są uchwały Rady Gminy z lutego 1999 r. o ustaleniu obwodów szkół podstawowych i gimnazjów, tym bardziej, że szkoły te nadal funkcjonują w ramach ZSP w Jodłowniku, Wilkowisku, Szczyrzycu i w Sadku-Kostrzy oraz jako szkoły podstawowe w Szyku i w Krasnem-Lasocicach.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę na dowożenie do placówek oświatowych Gminy Jodłownik pięciu uczniów zamieszkałych poza obwodem i poza obszarem administracyjnym Gminy.

Stosownie do art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy o samorządzie gminnym¹¹ Gmina ma obowiązek zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie edukacji publicznej, a zatem także zapewnienie bezpłatnego transportu dzieciom i uczniom. Obowiązek ten winien być realizowany w obrębie tej samej gminy na podstawie norm prawnych określonych w art. 17 ustawy o systemie oświaty. Zdaniem NIK dowóz uczniów zamieszkałych na terenie innych gmin powinien odbywać się na podstawie stosownej umowy lub porozumienia z samorządem właściwym dla miejsca zamieszkania dowożonych uczniów, regulujących m.in. zasady rozliczeń ponoszonych kosztów dowozu i zapewnienia im opieki.

Ocena częściowa

Dowóz dzieci i uczniów do placówek oświatowych Gminy został zorganizowany należycie. Dzieciom i uczniom zapewniono bezpłatny transport i opiekę w czasie przewozu oraz zwrot kosztów przejazdu osób uprawnionych.

¹⁰ Zlikwidowanego na podstawie uchwały Rady Gminy z 26 września 2012 r.

¹¹ Dz.U. z 2015 r., poz. 1515 ze zm.

2. Działania na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa przy realizacji obowiązku dowożenia dzieci i uczniów

Opis stanu faktycznego

2.1. Dowóz dzieci i uczniów do placówek oświatowych

Gmina nie wykonywała przywozów i odwozów dzieci pięcioletnich do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych – poza 13 dziećmi w roku szkolnym 2014/15 i 5 dziećmi w roku szkolnym 2015/16, które przewożono do Oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Krasnem-Lasocicach i jednym dzieckiem, dowożonym w roku szkolnym 2015/16 do Oddziału przedszkolnego w Jodłowniku.

Wójt wyjaśnił, że rodzice zdecydowali, iż będą samodzielnie przewozić dzieci i nie złożyli wniosków o zorganizowanie dowozu.

(dowód: akta kontroli str. 157-171, 245-273, 331-333)

Przewóz uczniów do szkół prowadzonych przez Gminę obejmował dowozy na 15 trasach (w 3 szkołach - od 2 do 3 tras) w godzinach od 6⁴⁹ do 8²⁰ oraz odwozy na 3 trasach w godzinach od 13³⁰ do 16⁰⁰. Przewozy do i ze szkół autobusem szkolnym obejmowały dzieci ZSP w Jodłowniku i w Sadku-Kostrzy oraz Szkoły Podstawowej w Krasnem-Lasocicach. Przewóz do szkół autobusami prywatnego przewoźnika obejmował dzieci ZSP w Szczyrzycu, Wilkowisku i Szkoły Podstawowej w Szyku.

Nie zorganizowano odwozu po zakończeniu zajęć 142 uczniów w roku szkolnym 2014/15 i 158 uczniów w roku szkolnym 2015/16.

(dowód: akta kontroli str. 48-51, 154-171)

Wójt wyjaśnił, że na zebraniach z dyrektorami ww. szkół, w porozumieniu z rodzicami dowożonych uczniów ustalono, że z uwagi na różne godziny kończenia zajęć przez uczniów odwozy nie będą realizowane, a dzieci będą odbierane przez rodziców.

(dowód: akta kontroli str. 329-333)

Czas przewozu uczniów z przystanków początkowych do szkół wynosił od 5 minut (ZSP Wilkowisko, ZSP Szczyrzyc) do 20 minut (ZSP Jodłownik, Szkoła Podstawowa Krasne-Lasocice), natomiast odwozy ze szkół do przystanków końcowych wynosiły od 15 minut (Szkoła podstawowa Krasne-Lasocice) do 25 minut (ZSP Jodłownik i ZSP Sadek-Kostrza). Pięcioro uczniów ZSP w Szczyrzycu korzystało z przewozu komunikacją publiczną. Gmina refundowała koszty z tego tytułu.

Dwoje uczniów niepełnosprawnych korzystało z bezpłatnego przewozu autobusem szkolnym do ZSP w Jodłowniku i do ZSP w Sadku-Kostrzy. Czas ich przewozu wynosił od 7 do 10 minut.

(dowód: akta kontroli str. 82-118, 245-275, 300, 314)

Oględziny sposobu wykonywania przewozów uczniów do szkół oraz ze szkół (na 10 trasach o łącznej długości 48,4 km) wykazały, że odbywały się one po drogach powiatowych i gminnych, o nawierzchni asfaltowej. Na drogach przy których znajdowały się przystanki nie zaobserwowano wzmożonego ruchu pojazdów mechanicznych.

Autobus szkolny posiadał 42 miejsca siedzące, a każdy z dwóch autobusów przewoźnika prywatnego po 15 miejsc.

(dowód: akta kontroli str. 119-151)

Na przystankach uczniowie wsiadali i wysiadali z pobocza jezdni, w asyście nauczycieli-opiekunów, jadących od początku do zakończenia przewozu na danej trasie, którzy wprowadzali i wyprowadzali uczniów z pojazdów. Uczniowie nie przechodzili przed i za pojazdami przewożącymi. Nauczyciele/opiekunowie ukończyli kursy z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

(dowód: akta kontroli str. 119-151, 172-192)

Gmina nie zatrudniała innych pracowników do sprawowania opieki nad przewożonymi uczniami. W „Regulaminie dowozu do szkół na zajęcia szkolne”, zatwierdzonym przez Wójta 15 września 2008 r. określono, że dyrektorzy szkół do których dowożeni są uczniowie zapewnią opiekę uczniom dojeżdżającym, wyznaczając imiennie opiekuna w czasie przewozu. Do ich obowiązków należało sprawowanie nadzoru i opieki nad bezpieczeństwem uczniów podczas jazdy oraz przy wsiadaniu i wysiadaniu z pojazdu. Wójt wyjaśnił, że do

opieki nad uczniami wyznaczani są nauczyciele którzy realizują godziny zajęć świetlicowych, co gwarantuje, że taki system opieki jest optymalny, a rodzice nie zgłaszali uwag i skarg na taki system opieki.

(dowód: akta kontroli str. 79-80, 335-345)

Z 29 przystanków (znajdujących się na dziesięciu objętych oględzinami trasach) - dwa zlokalizowano w sposób zapewniający bezkolizyjny przebieg ruchu drogowego, a także bezpieczne wsiadanie do autobusu przewoźnika prywatnego przewożącego uczniów (w zatoce przystankowej w miejscowościach Janowice-Dobroniów oraz na podejździe Strażnicy OSP w miejscowości Pogorzany-Smykań). Spośród 29 przystanków - przy ośmiu (28%) były oznakowania pionowe znakiem D-15 (przystanek autobusowy), przy sześciu (21%) – oznakowanie poziome P-17 (linia przystankowa), przy jednym – urządzenia bezpieczeństwa ruchu (poprzeczne pasy zwalniające). Przed dwoma przystankami znajdowały się znaki pionowe B-33 (ograniczenie prędkości). Ponadto 8 przystanków (28%) zlokalizowano przy wiatkach (w dobrym stanie, zadaszonych i zabudowanych z trzech stron), przy 15 przystankach (52%) znajdowały się utwardzone place i pobocza, a przy 12 (41%) - znajdowały się lampy oświetlenia ulicznego.

(dowód: akta kontroli str. 119-151)

2.2. Organizacja zajęć świetlicowych

Dzieciom i uczniom oczekującym w szkole na dowóz zapewniono opiekę świetlicową. Zajęcia świetlicowe prowadzili nauczyciele danej szkoły. Przewozy dzieci i uczniów do przedszkoli i szkół prowadzonych przez gminę odbywały się sprawnie, tj. w sposób dostosowany do ich potrzeb, co wpływało na zminimalizowanie czasu przejazdu do i ze szkoły oraz czasu oczekiwania na rozpoczęcie zajęć i oczekiwania na odwóz po zajęciach¹².

Zakres działań merytorycznych i czas pracy świetlic, określone zostały przez dyrektorów placówek oświatowych i były dostosowane do godzin dowozu i odwozu uczniów w poszczególnych szkołach. Czas oczekiwania na rozpoczęcie zajęć w szkole po przywozie uczniów wynosił od 5 minut (ZSP w Jodłowniku) do 50 minut (ZSP w Wilkowisku). Czas oczekiwania ucznia na odwóz ze szkół po zajęciach wynosił od 5 do 50 minut. Dla niektórych grup uczniów w ZSP w Sadku-Kostrzy czas oczekiwania na odwóz dochodził do 2 godzin (dotyczyło to 6 spośród 63 uczniów), a w ZSP w Jodłowniku - sporadycznie 2 godziny lekcyjne (dotyczyło to 6 spośród 60 uczniów).

(dowód: akta kontroli str. 172-192)

Wójt wyjaśnił, że zajęcia lekcyjne kończyły się o różnych porach, a autobus odwoził większą grupę uczniów. Ich czas oczekiwania wypełniony był zajęciami świetlicowymi.

(dowód: akta kontroli str. 330-333)

2.3. Wykonywanie usług obejmujących przewóz dzieci i uczniów do przedszkoli i do szkół

Usługę przewozu uczniów do szkół w Szczyrzycu, Wilkowisku i Szyku wykonywał przewoźnik prywatny – firma: *Przewóz Osób* z Rupniowa. W umowach z tą firmą określono, że: przewoźnik zobowiązuje się dostosować rozkład przewozów do czasu trwania zajęć szkolnych przewożonych uczniów i zapewni wykonywanie usług przewozowych we wszystkie dni nauki w szkołach. W przypadku zmiany planu zajęć szkolnych dyrektorzy szkół uzgadniają z przewoźnikiem wszystkie kwestie związane z dowozami.

(dowód: akta kontroli str. 276-277)

Wójt wydał przewoźnikowi „*zezwoienia na wykonywanie regularnych specjalnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym*” w latach szkolnych 2013/2014, 2014/2015 i 2015/2016 na trasach przewozu tożsamych z harmonogramami przewozów uczniów do ZSP w Szczyrzycu i Wilkowisku oraz do Szkoły Podstawowej w Szyku. Przewoźnik posiadał licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego osób.

(dowód: akta kontroli str. 52-57)

¹² Znajduje to potwierdzenie w wynikach ankiet przeprowadzonych wśród rodziców dzieci i uczniów dowożonych transportem organizowanym przez Gminę.

Pojazdy, którymi wykonywano przewozy uczniów były sprawne technicznie, potwierdzeniem czego była m.in. ciągłość okresowych badań technicznych w ich dowodach rejestracyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 58-61, 70, 276-277)

Ogłędziny wykazały, że pojazdy przewożące uczniów (autobus szkolny oraz autobusy ww. przewoźnika) oznakowane były z dwóch stron widocznymi tablicami (kwadratowe, z czarnym symbolem dzieci na żółtym tle), a autobus szkolny (pomarańczowy) oznakowano ponadto dwoma widocznymi białymi, prostokątnymi tablicami z czarnym napisem „AUTO-BUS SZKOLNY.” Zbliżanie się pojazdów do przystanków i opuszczanie sygnalizowano włączeniem kierunkowskazów, a podczas wsiadania i wysiadania uczniów na przystankach - włączeniem świateł awaryjnych.

(dowód: akta kontroli str. 119-151)

Na zlecenie NIK, funkcjonariusze WITD w Krakowie przeprowadzili 9 lutego 2016 r. kontrolę autobusu szkolnego przewożącego uczniów na trasie Szyk - Sadek Kostrza. Zakres kontroli obejmował ocenę stanu technicznego pojazdu oraz dokumentów: dowodu rejestracyjnego i prawa jazdy. Kontrola ta nie wykazała nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 64-69)

Komendant Powiatowej Policji w Limanowej poinformował NIK, że w latach 2014-2015 na terenie Gminy Jodłownik nie ujawniono żadnych przestępstw i wykroczeń dotyczących pojazdów przewożących uczniów do szkół.

Powiatowy Zarząd Dróg w Limanowej poinformował NIK, że lokalizacja przystanków znajdujących się na ciągach dróg powiatowych (na terenie Gminy Jodłownik) jest zgodna z zatwierdzonymi projektami stałej organizacji ruchu; Gmina nie występowała o umożliwienie wykorzystania istniejących przystanków przy drogach powiatowych dla szkolnego transportu dowozu uczniów.

Starosta Limanowski poinformował NIK, że w styczniu, listopadzie i grudniu 2015 r. przeprowadzono kontrole organizacji ruchu dróg powiatowych zlokalizowanych na terenie Gminy Jodłownik. Zalecenia pokontrolne nie odnosiły się do przystanków usytuowanych na tych drogach.

(dowód: akta kontroli str. 71-78)

Dyrektorzy szkół informowali, że w objętym kontrolą okresie nie było przypadków opóźnień w dowozie uczniów do szkół spowodowanych awariami pojazdów lub niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi. Nie było skarg rodziców dotyczących przewozu dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 178-192)

Gmina nie posiadała projektu organizacji ruchu. Na 21 (72%) przystankach, na których wsiadali lub wysiadali uczniowie nie było oznakowania znakami pionowymi D-15 (przystanek autobusowy), a 23 (79%) przystanki nie miały oznakowania poziomego P-17 (linia przystankowa). Art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym¹³ stanowi, że znak D-15 oznacza miejsce do zatrzymywania się m.in. pojazdów samochodowych na liniach przeznaczonych do przewozu dzieci do szkół i przedszkoli. Ponadto, 97% takich miejsc nie miało urządzeń bezpieczeństwa ruchu, np. poprzecznych pasów zwalniających, żaden przystanek nie był poprzedzony znakiem pionowym B-25 (zakaz wyprzedzania), a 93% znakami B-33 (ograniczenie prędkości). Lokalizacja 27 przystanków (93%) wymagała zatrzymania pojazdów przewożących uczniów bezpośrednio na pasach dróg, co stwarzało potencjalne zakłócenie płynności ruchu drogowego. Na 21 przystankach (72%) nie było wiat oraz innych obiektów lub pomieszczeń zapewniających oczekującym ochronę w razie niesprzyjających warunków pogodowych, a 13 (45%) – nie miało utwardzonych dojazdów i poboczy.

(dowód: akta kontroli str. 119-151, 329-333)

Nauczyciele-opiekunowie nie posiadali kamizelek ostrzegawczych z elementami odbłaskowymi podczas wprowadzania i wyprowadzania uczniów z pojazdów.

Wójt wyjaśnił, że nauczyciele nie założyli kamizelek z powodu przeoczenia oraz, że wydał dyspozycje bezwzględnego ich noszenia podczas sprawowania opieki nad uczniami przewożonymi do szkół.

¹³ Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, dalej: *Prawo o ruchu drogowym*.

Nauczyciele-opiekunowie uczniów przewożonych do szkół nie odbyli przeszkolenia uprawniającego do wykonywania niektórych czynności związanych z kierowaniem ruchem drogowym, o którym mowa w art. 6 ust. 3a Prawa o ruchu drogowym. Wójt wyjaśnił, że nie było potrzeby takiego przeszkolenia, ponieważ przystanki zostały rozmieszczone w miejscach wykluczających konieczność przeprowadzania dzieci przez drogę. Podczas oględzin nie stwierdzono przeprowadzania uczniów przez drogę.

(dowód: akta kontroli str. 119-151)

Ustalone
nieprawidłowości

Dwadzieścia jeden miejsc, w których wsiadali i wysiadali uczniowie nie posiadało oznakowania informującego uczestników ruchu drogowego o przystanku autobusów (brak znaków D 15), a także miejsca te nie zostały wyposażone w linie przystankowe (znak P-17).

Gmina, stosownie do art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie drogowym¹⁴, pełni rolę organizatora transportu zbiorowego, zatem określa przystanki komunikacyjne, a jako zarządca dróg gminnych wprowadza i utrzymuje na tych drogach odpowiednie oznakowanie. Oznakowanie to winno wynikać z zatwierdzonego projektu organizacji ruchu na drogach gminnych, którego do 31 marca 2016 r. nie opracowano, wbrew obowiązki wynikającemu z art. 20 pkt 5 ustawy o drogach publicznych¹⁵, a także z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem¹⁶.

Stosownie do § 51 Ministra Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych¹⁷ miejsce do zatrzymywania się innych niż autobus pojazdów samochodowych wykonujących przewóz osób na regularnych liniach i pojazdów przeznaczonych do przewozu dzieci do szkół i przedszkoli powinien być oznakowany tablicą D-15 „przystanek autobusowy”. Ponadto do znakowania przystanku autobusowego, stosownie do § 90 tego rozporządzenia znak P-17 „linia przystankowa” wyznacza na jezdni miejsce przystanku pojazdów określonych w § 51 i oznacza, że zakaz zatrzymywania się innych pojazdów na przystanku obowiązuje na całej długości linii.

(dowód: akta kontroli str. 119-151, 329-333)

Wójt wyjaśnił, że od 30 stycznia 2001 r. dzieci były dowożone zgodnie z ustaleniami przyjętymi przez poprzednie władze Gminy, a instytucje które kontrolowały szkoły oraz Gminę nie wskazywały na brak dokumentów dotyczących organizacji ruchu, stąd „Gmina była przekonana, że przy organizacji dowozu przed rokiem 2001 dokonano stosownych uzgodnień i oznaczeń”. W związku z tym (podczas kontroli NIK) zlecił opracowanie projektu organizacji ruchu na odcinkach dróg, którymi prowadzony jest dowóz dzieci i uczniów do szkół.

(dowód: akta kontroli str. 329-333)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. NIK zwraca uwagę na stwierdzony podczas oględzin fakt nieużywania kamizelek ostrzegawczych przez opiekunów dowożonych dzieci i uczniów. Stosowanie kamizelek ostrzegawczych z elementami odblaskowymi podczas wprowadzania i wyprowadzania uczniów z autobusu wpływa korzystnie na stan bezpieczeństwa dzieci i ich opiekunów; zwiększa widzialność na drodze w sytuacjach, w których autobus zatrzymuje się na pasie drogowym z uwagi na brak zatok i poboczy, a przystanki autobusowe nie zostały prawidłowo oznaczone znakami drogowymi.
2. Szkoły wprawdzie posiadały komplety płaszczy ostrzegawczych i tarcze znaku „STOP” dla opiekunów przeprowadzających dzieci przez jezdnię, ale jednak osoby zatrudniane na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia, sprawujące opiekę w czasie przewozów dzieci i uczniów, a w szczególności mające także zapewniać ich bezpieczne przechodzenie przez jezdnię nie posiadały ukończonego szkolenia uprawniającego je do wykonywania niektórych czynności związanych z kierowaniem ruchem drogowym. NIK zwraca uwagę, że jeżeli zajdzie taka potrzeba, to osoby nadzorujące bezpieczne przejście dzieci przez jezdnię mogą dawać polecenia lub sygnały uczestnikowi ruchu lub innej osobie znajdującej się na drodze, ale pod warunkiem ukończenia szkolenia organi-

¹⁴ Dz. U. z 2015 poz., 1440 ze zm.

¹⁵ Dz. U. z 2015, poz. 460 ze zm.

¹⁶ Dz. U. nr 177, poz. 1729 ze zm.

¹⁷ Dz. U. nr 170, poz. 1393 ze zm.

zowanego przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego, stosownie do art. 6 ust 3a Prawa o ruchu drogowym.

Ocena cząstkowa

Gmina zapewniła sprawny transport do szkół, dzięki czemu zapewniono krótki czas oczekiwania ucznia na rozpoczęcie zajęć po przyjeździe do szkoły oraz na powrót do domu. Gmina zapewniła też właściwą opiekę wykwalifikowanych osób w trakcie przewozów oraz w czasie oczekiwania w świetlicy. Dowóz realizowano sprawnymi, prawidłowo oznaczonymi pojazdami. W ocenie NIK przy wyznaczaniu przystanków nie spełniono wymogów formalnych, jakie zostały ustalone w Prawie o ruchu drogowym i ustawie o drogach publicznych, ponieważ miejsca wsiadania/wysiadania uczniów usytuowane na drogach gminnych i powiatowych nie posiadały wymaganego przepisami oznaczenia pionowego i poziomego.

3. Wybór wykonawców przewozu dzieci i uczniów oraz finansowanie związanych z tym wydatków

Opis stanu faktycznego

3.1. Udzielanie i finansowanie usług związanych z dowozem dzieci i uczniów

Gmina udzieliła trzech zamówień publicznych na dowóz uczniów w latach szkolnych 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016 i 2016/2017. Przedmiot zamówień obejmował przewóz uczniów do Zespołów Szkół Publicznych w Szczyrzycu, Wilkowisku, do Szkoły Podstawowej w Szyku oraz do Publicznej Szkoły Podstawowej w Mstowie, na trasach o łącznej długości 85,6 km.

Przewoźnika (firmę Przewóz Osób z Rupniowa) wybrano w sposób prawidłowy po przeprowadzeniu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego: na lata szkolne 2013/2014 i 2014/2015 - w trybie przetargu nieograniczonego (o wartości przekraczającej 14.000 euro), a w latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017 - w trybach postępowania ofertowego (o wartości do 30.000 euro).

Wartość szacunkową zamówień ustalono na kwotę odpowiednio: 71,6 tys. zł, 71,5 tys. zł, 71,0 tys. zł. Rzeczywistą wartość tych usług oceniono przez uwzględnienie faktycznej liczby dni nauki w roku szkolnym, długości tras przewozu i stawek za kilometr przewozu ustalonych na podstawie analizy cen i wydatków poniesionych w sąsiednich gminach. We wszystkich postępowaniach jedynym kryterium oceny ofert była cena usług. W budżecie Gminy zabezpieczono środki na realizację tych usług w dziale 801 rozdz.80113 par. 4300.

Umowy na dowóz uczniów do szkół zawarto po przeprowadzeniu postępowań o udzielenie zamówień. Wysokość wynagrodzenia ustalono według stawki brutto za 1 km (4,86 zł), tj. odpowiednio: 77 tys. zł, 74,4 tys. zł, 72,8 tys. zł.

Ustalone przez Gminę wymogi w SIWZ i w zaproszeniach do udziału w postępowaniach ofertowych nie spowodowały ograniczenia uczciwej konkurencji, przez np.: zarezerwowanie zamówienia dla przewoźników działających w określonym regionie, wymaganie posiadania określonego taboru samochodowego w określonej odległości od miejsca świadczenia usługi, uniemożliwienie oferentom jednakowego dostępu do składania ofert.

W postępowaniach nie wystąpiły okoliczności, które powodowałyby wykluczenie, bądź odrzucenie złożonych ofert.

(dowód: akta kontroli str. 276-277)

Rozliczenie kosztów przewozów następowało w okresach miesięcznych, zgodnie z warunkami określonymi w umowach, tj. na podstawie przedłożonej faktury, z zestawieniem przejechanych kilometrów w każdym dniu miesiąca, wykazanych oddzielnie dla każdej trasy przewozowej. Zestawienia zatwierdzali dyrektorzy szkół. Wykonanie usług przewozowych zaewidencjonowano w dziale 801 rozdz.80113 par. 4300 i zapłacono przelewem po upływie od jednego do siedemnastu dni od otrzymania faktur.

(dowód: akta str. 274-277)

W 2014 r. i 2015 r. wydatki Gminy na zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozów dzieci i uczniów, w tym niepełnosprawnych, do szkół oraz ośrodków umożliwiających realizację obowiązku szkolnego zrealizowano w dz. 801 Oświata i wychowanie, rozdz. 80113.

W 2014 r. wydatki wyniosły ogółem 210,3 tys. zł, z tego na dowożenie uczniów do szkół (§ 4300) wydatkowano ogółem 112,5 tys. zł z czego:

- 77 tys. zł wyniosła realizacja umowy z firmą Przewóz Osób z Rupniowa,
- 30,2 tys. zł – refundacja dowożenia uczniów niepełnosprawnych,
- 1,3 tys. zł – refundacja przejazdu uczniów komunikacją publiczną,
- 4,0 tys. zł – eksploatacja autobusu szkolnego (badań okresowych, przeglądów technicznych, napraw).

Pozostałe wydatki wyniosły 97,8 tys. zł z czego:

- 47,3 tys. zł wyniosła pozostała eksploatacja autobusu szkolnego - paliwo, ubezpieczenie, podatek od środków transportu (paragrafy 4210, 4430, 4500),
- 50,5 tys. zł – wydatki dotyczące kierowcy autobusu szkolnego – wynagrodzenie, wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń, dodatkowe wynagrodzenie roczne, składki na ubezpieczenia społeczne, składki na Fundusz Pacy, odpisy na ZFŚS (paragrafy: 3020, 4010, 4040, 4110, 4120, 4210, 4440).

Wydatki w 2015 r. wyniosły ogółem 219,3 tys. zł, z tego na dowożenie uczniów (§ 4300) wydatkowano ogółem 120,3 tys. zł z czego:

- 74,4 tys. zł wyniosła realizacja umowy z firmą Przewóz Osób z Rupniowa,
- 38,2 tys. zł – refundacja dowożenia uczniów niepełnosprawnych,
- 2,5 tys. zł – refundacja przejazdu uczniów komunikacją publiczną,
- 5,2 tys. zł – eksploatacja autobusu szkolnego (badań okresowych, przeglądów technicznych, napraw).

Pozostałe wydatki wyniosły 99 tys. zł z czego:

- 46,2 tys. zł wyniosła pozostała eksploatacja autobusu szkolnego - paliwo, ubezpieczenie, podatek od środków transportu (paragrafy 4210, 4430, 4500),
- 52,8 tys. zł – wydatki dotyczące kierowcy autobusu szkolnego – wynagrodzenie, wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń, dodatkowe wynagrodzenie roczne, składki na ubezpieczenia społeczne, składki na Fundusz Pacy, odpisy na ZFŚS (paragrafy: 3020, 4010, 4040, 4110, 4120, 4210, 4440).

(dowód: akta kontroli str. 293-328)

3.2. Zwrot kosztów przejazdu do placówek oświatowych

Wójt ustalił zasady zwrotu kosztów dowożenia przez rodziców 9 dzieci niepełnosprawnych z miejsca zamieszkania na terenie Gminy do ośrodków (zlokalizowanych poza obszarem Gminy). W latach 2014-2015 z każdym rodzicem dziecka niepełnosprawnego zawarto umowy, obowiązujące od 2 stycznia do 30 czerwca i od 1 września do 31 grudnia.

W umowach określono zwrot kosztów przewozu samochodami, stanowiący iloczyn liczby kilometrów na trasie dom - placówka oświatowa - dom, dni obecności dziecka na zajęciach oraz stawki za 1 km, przewidzianej rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów użytkowania dla celów służbowych samochodów niebędących własnością pracodawcy¹⁸. W jednej umowie określono, że zwrot kosztów nastąpi po przedłożeniu biletów komunikacji publicznej.

Rodzice, ubiegający się o zwrot ww. kosztów, przedłożyli opinie, orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznych o potrzebie kształcenia specjalnego tych dzieci oraz zobowiązali się do zapewnienia im opieki na trasach przewozu.

Podstawą zwrotu kosztów były comiesięczne rachunki rodziców z rozliczeniami kosztów przewozu samochodami, załączone bilety komunikacji publicznej, zaświadczenia z ośrodków o obecności dzieci na zajęciach w danym miesiącu. Gmina wymagała również załączenia kserokopii dowodów rejestracyjnych samochodów wymienionych w ww. umowach (z aktualnymi wpisami potwierdzającymi spełnienie odpowiednich warunków technicznych) i kserokopii dowodów ubezpieczenia tych samochodów.

Wartość zrefundowanych przez Gminę kosztów dowożenia uczniów niepełnosprawnych wyniosła: 30,2 tys. zł w 2014 r. i 38,2 tys. zł w 2015 r.

Gmina zrefundowała również koszty przejazdu komunikacją publiczną 4 uczniów uczęszczających do Zespołu Szkół Publicznych w Szczyrzycu: 1,3 tys. zł w 2014 r. i 2,5 tys. zł w 2015 r.

¹⁸ Dz. U. nr. 27 poz. 271 ze zm.

(dowód: akta kontroli str. 274-275)

Ocena cząstkowa

W sposób prawidłowy dokonano wyboru podmiotów dowożących dzieci i uczniów do placówek oświatowych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie finansowania wydatków związanych z tym dowozem i opieką.

4. Nadzór i kontrola nad realizacją umów obejmujących świadczenie usług w zakresie dowożenia dzieci i uczniów

Opis stanu faktycznego

W regulaminie organizacyjnym Urzędu¹⁹ w § 26 pkt 8 określono, że prowadzenie całości spraw w zakresie obsługi oświaty wraz z dowozem uczniów należy do zadań Referatu Finansowego.

(dowód: akta kontroli str. 11-12)

Zakres czynności stanowiska pracy ds. ZUS i Obsługi Finansowej Szkół w Referacie Finansowym obejmował m.in. prowadzenie spraw dotyczących obowiązku szkolnego, prowadzenie całości spraw związanych z dowozem uczniów, w tym nadzoru nad pracą kierowcy autobusu szkolnego oraz rozliczanie przejazdów i zużycia paliwa, prowadzenie spraw z zakresu sprawozdawczości szkolnej, w tym Systemu Informacji Oświatowej, prowadzenie dokumentacji związanej z udzielaniem zezwoleń na wykonywanie krajowego zarobowego przewozu osób taksówkami osobowymi oraz prowadzenie pozostałych spraw należących do zadań gminy jako organu prowadzącego placówki oświatowe.

(dowód: akta kontroli str. 13-16)

W latach 2014-2016 (do 31 marca) do Urzędu oraz do dyrekcji szkół prowadzonych przez Gminę nie wpłynęły skargi rodziców odnośnie organizacji dowozu uczniów do szkół.

(dowód: akta kontroli str. 178-192, 278-279)

Oprócz ustalenia na posiedzeniach Komisji Oświaty, Kultury, Zdrowia i Spraw Socjalnych Rady Gminy - w sierpniu 2014 r. i w sierpniu 2015 r. - harmonogramów dowozu uczniów do szkół w latach szkolnych 2014/15 i 2015/16, problematyka przewozu dzieci i uczniów do szkół nie była przedmiotem posiedzeń Rady Gminy lub jej Komisji.

(dowód: akta kontroli str. 46-49, 280)

W umowach z przewoźnikiem, Gmina nie określiła prawa do kontroli sposobu wykonywania przewozów uczniów oraz nie prowadziła kontroli w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 276-277)

Wójt wyjaśnił, że Gmina jako dysponent środków publicznych ma zagwarantowane prawo kontroli wydatkowania środków. Stwierdził, że kontrolę sprawuje opiekun wyznaczony przez dyrektora szkoły, który czuwa aby przejazdy odbywały się na wyznaczonych trasach zgodnie z harmonogramem oraz w sposób bezpieczny i punktualny. Wyjaśnił, że o kontroli sprawowania przewozu świadczy zapis w § 6 umów z przewoźnikiem określający, że zakres usług i opieki nad dziećmi ustalono z dyrektorami szkół. Podkreślił przy tym bardzo dobrą współpracę pomiędzy przewoźnikami oraz dyrektorami szkół czego dowodem jest brak jakichkolwiek skarg na wykonywanie przewozów.

(dowód: akta kontroli str. 330-333)

W latach 2014-2016 (do 31 marca), Gmina nie wniosowała do właściwej jednostki Policji oraz do WITD w Krakowie o przeprowadzenie kontroli stanu technicznego pojazdów lub trzeźwości kierowców dowożących uczniów. Wójt uzasadnił, to faktem niezgłaszania przez rodziców dowożonych uczniów oraz przez dyrektorów szkół uwag co do stanu technicznego pojazdów lub trzeźwości kierowców.

(dowód: akta kontroli str. 335-338)

Według ankiet przeprowadzonych przez NIK wśród rodziców uczniów, których dowożono do czterech ZSP (w Jodłowniku, Sadku-Kostrzy, Szczyrzycu i Wilkowisku) i do dwóch szkół podstawowych w Krasnem-Lasocicach oraz w Szyku (uzyskano odpowiedzi na wszystkie 100 ankiet) ustalono m.in., że:

¹⁹ Regulamin organizacyjny Urzędu Gminy Jodłownik wprowadzony Zarządzeniem nr 50.1.59.2014 Wójta Gminy z 30 grudnia 2014 r.

- wszyscy ankietowani (100 osób) byli rodzicami uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, przy czym 95 uczniów korzystało z bezpłatnego transportu organizowanego przez Gminę, a 5 dojeżdżało do szkół we własnym zakresie,
- dla 25 uczniów odległość z miejsca zamieszkania do szkoły była mniejsza niż 3 km, dla 32 uczniów wynosiła od 3 do 4 km, a dla 42 uczniów była większa niż 4 km (1 rodzic nie udzielił odpowiedzi),
- czas przejazdu 73 uczniów do szkoły nie przekraczał 15 minut, dla 24 wynosił od 15 do 30 minut, a dla 1 ucznia - od 30 do 45 minut (2 osoby nie udzieliły odpowiedzi),
- według 91 ankietowanych, przystanki rozmieszczono prawidłowo pod względem potrzeb dzieci, a wg 8 ich rozmieszczenie nie odpowiadało tym potrzebom (z uwagi na usytuowanie przy ruchliwej ulicy (5), znaczną odległość od miejsca zamieszkania (2) i brak przystanku (1). Jedna osoba nie udzieliła odpowiedzi,
- według 67 ankietowanych, przystanki zapewniały bezpieczne oczekiwanie na transport, a według 27 nie zapewniały bezpiecznego oczekiwania, przy czym 18 wskazało na brak wiaty przystankowej, a 8 - na brak właściwego oznakowania (7 ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi),
- według 93 ankietowanych w szkole są organizowane zajęcia świetlicowe, a na ich brak wskazało 5 ankietowanych (2 osoby nie udzieliły odpowiedzi). Wg ankiet ze świetlicy szkolnej zatrudniającej wychowawcę korzystało 78 uczniów, a z innego pomieszczenia w szkole pod opieką nauczyciela 16 uczniów. Jedna osoba wskazała, że w szkole nie ma warunków umożliwiających uczniom dojeżdżającym bezpieczne oczekiwanie, a pięć osób nie udzieliło odpowiedzi,
- 41 ankietowanych wykazało, że czas oczekiwania na odwiezienie do domu po zakończeniu lekcji nie przekraczał 15 minut, 20 - że wynosił od 15 do 30 minut, a 15 - że wynosił od 30 do 60 min. Dziewięć osób wskazało, że czas oczekiwania wynosił powyżej godziny, a piętnaście osób nie udzieliło odpowiedzi.

Na zbyt długi czas oczekiwania na autobus po zakończeniu zajęć wskazało 7 ankietowanych, na brak wystarczającej opieki podczas przewozu – 3, a po 2 ankietowanych na brak odpowiedniej ilości przystanków oraz brak wystarczającej opieki w trakcie dowozu. Według 80 ankietowanych nie występują problemy i trudności w dowozie dzieci, a 6 nie udzieliło odpowiedzi w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 348-350)

Ocena cząstkowa

Nadzór nad przedsiębiorcą realizującym dowóz dzieci do placówek oświatowych Gminy realizowano prawidłowo.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁰, wnosi o:

- 1) przedłożenie Radzie Gminy projektu uchwały ustalającej sieć szkół w Gminie, stosownie do art. 17 ust. 4 cytowanej ustawy o systemie oświaty;
- 2) wprowadzenie odpowiedniej organizacji ruchu na trasach dowozów dzieci i uczniów do szkół, w tym oznakowanie przystanków, na których wsiadają i wysiadają uczniowie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Delegatury NIK w Krakowie.

²⁰ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków 12 kwietnia 2016 r.

Kontrolerzy:

Andrzej Lis
Specjalista kontroli państwowej

Krzysztof Kempa
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Marcin Kopeć
Wicedyrektor